JÁSZLADÁNY NAGYKÖZSÉG

Bűnmegelőzési Koncepciója

2013.

a 263/2013. (XI. 20.) sz. képviselő-testületi határozattal elfogadva

A bünmegelőzési stratégia célja

A bűnmegelőzési stratégia célja, hogy a korszerű társadalmi bűnmegelőzés szellemében megfelelő alapokat teremtsen Jászladány Nagyközség lakosságának az alapvető emberi jogok érvényesítésére, a jogsértéseket előidéző okok és az áldozattá válás veszélyének csökkentésére. A bűncselekmények eredményes megelőzése érdekében a bűnmegelőzésben résztvevő szervek, személyek számára megfelelő kereteket és meghatározott programot biztosítson az együttműködésben kifejtett tevékenységhez.

Stratégiát meghatározó alapelvek

- A lakosság biztonságérzetének javítása, a hétköznapok nyugalmának megteremtése a település célkitűzéseinek meghatározó eleme.
- A település arra törekszik, hogy döntéseivel kiszámítható és biztonságos környezetet teremtsen az itt élők és az ide látogatók számára.
- A bűnmegelőzés a helyben adódó problémák feltárására, az egyes területek tapasztalatainak összegzésére, és az együttműködés kialakítására épül.
- A bűnmegelőzési tevékenység során, az elhatározott intézkedések tiszteletben tartják az emberi méltóságot és az alapvető emberi jogokat.
- A bűnmegelőzési tevékenység során alapvető módszerként kezelt eljárás a megelőzés.
- A tevékenység meghatározó eleme a folyamatosság.

A stratégia jogi alapjai

- A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 6. § b) pontja alapján, a helyi önkormányzat erősíti a település önfenntartó képességét, feltárja lehetőségeit és hasznosítja saját erőforrásait, valamint a 8.§ (1) bekezdés b) pontja alapján kötelessége betartani és betartatni a közösségi együttélés alapvető szabályait.
- Az önkormányzatok feladata a helyi közszolgáltatások körében, egyebek mellett, különösen a közbiztonság helyi feladatairól, valamint a gyermek- és ifjúsági feladatokról való gondoskodás. Az önkormányzatoknak lehetőségeikhez mérten kell kialakítani a település sajátosságaihoz igazodó bűnmegelőzési stratégiát és annak megvalósításról gondoskodni.
- A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény III. fejezete a települési önkormányzat és a rendőrség kapcsolatának meghatározása.

- Az 1002/2003. (I.8.) Kormányhatározat a bűnmegelőzés hatékonyságának növelése érdekében szükséges feladatok körében a kormány, irányító, finanszírozó és koordináló szerepvállalása mellett a konkrét bűnmegelőzési tevékenység kereteinek kimunkálását és a végrehajtást az önkormányzatok hatáskörébe utalja.

- A 115/2003. (X.28.) Országgyűlési határozat a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról átfogó, célfeladatköröket határoz meg az önkormányzatok számára.

Fogalom-meghatározások

Közbiztonság: A közbiztonság a társadalmi együttélés rendjének – adott időszakban és helyen – jogilag szabályozott olyan tényleges helyzete, amelyben az emberek élete, személye, javai és jogai biztosítottak az illetéktelen támadástól.

Bűnmegelőzés: Minden olyan intézkedés és beavatkozás, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése, az állampolgárok biztonságérzetének minőségi javítása, történjék az a bűnalkalmak csökkentésével, a bűnözést előidéző okok hatásának mérséklésével, vagy a sértetté válás megelőzésével.

A közbiztonság helyzetét, minőségét meghatározó elemek

Adottságok: közigazgatási, földrajzi, gazdasági, népességi, bűnügyi helyzet.

Szereplői: Önkormányzat,
Rendőrség,
Civil szerveződések, különösen Polgárőrség,
Lakosság öntevékeny csoportjai,
Gazdasági szervezetek és azok képviseleti szervei,
Intézmények.

Településünk a területi elhelyezkedéséből fakadóan, továbbá a történelmi és kulturális hagyományai alapján, nem tudhat magáénak jelentős térségi és országos szerepkört, jelentős azonban a földrajzi helyzetéből adódó átmenő forgalom.

A terület úthálózatára és közlekedésére a túlterheltség jellemző, ami közlekedés-biztonsági szempontból is meghatározó.

Az elmúlt évtizedben, a gazdasági szerkezetben és a tulajdonviszonyokban végbement változások is éreztették hatásukat a térségben. Az ipari üzemek és állami vállalatok megszűntek, helyettük kis és középvállalkozások jelentek meg.

Új folyamatként jelentkezett a más helyről történő idetelepülés, ami sok esetben a kötődés hiánya miatt gondot jelentett a beilleszkedésben, a munkavállalásban, illetve a már korábban itt lakók lakhatásának biztonságában.

Mindezen hatások ronthatják a lakosság biztonságérzetét, elősegíthetik a hatóságokkal szemben megnyilvánuló bizalmatlanságukat és türelmetlenségüket.

A közbiztonság és a bűnözés

A **közbiztonság** megítélésének számos kritériumát, megközelítését ismerjük.
Ezek közül meghatározó jelentőséggel bír a bűnözés alakulása.
A bűnözés jelensége ugyanis a társadalomra gyakorolt hatásánál fogva aláássa az emberek anyagi és szellemi jólétét, visszaveti a gazdaság fejlődését, súlyosan sérti az emberi méltóságot, erőszakos légkört teremtve, veszélyezteti az alapvető emberi jogok érvényesülését.

Ezért közös feladatunk a területünkön élő lakosság biztonságérzetének javítása, a bűncselekmények számának a visszaszorítása, a bűncselekményt elkövetők kilétének megállapítása.

Bűnügyi helyzet

A település területén az aktuális bűnügyi helyzet bemutatását, az egységes rendőrségi statisztikai adatok képezik.

Az ismertté vált bűncselekmények alakulásában ***a település területén, 2010 évtől hullámzás tapasztalható*, 2009-ben 311 db, 2010-ben 239 db, 2011-ben 288 db, míg 2012-ben 369 db. volt az ismertté vált bűncselekmények száma.**

Az ismertté vált bűncselekmények döntő többségét (2012.-ben 63 %-át) a vagyon elleni bűncselekmények tették ki. A vagyon elleni bűncselekmények magas számából adódóan látható, hogy a lakosság nagy részét ez bűncselekmény kategória érinti leginkább.

A vagyon elleni bűncselekmények megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy számszerűségben az alábbi bűncselekmények, **a legnagyobb számban elkövetett cselekmények: a lopás, a betöréses lopás, a csalás és a sikkasztás.**
Az adatokat elemezve megállapítható, hogy a vagyon elleni bűncselekmények minden kategóriájában növekedés tapasztalható, mely a csalások számánál a legszembetűnőbb.

A csalások számának közel 50 %-os emelkedése, a hitelszerződések és a lízing szerződések megszegéséből adódó csalási ügyekből tevődik össze.

A településen továbbra is a vagyon elleni bűncselekmények dominálnak, ezek teszik ki az ügyek mintegy 53 %-át.

A vagyon elleni bűncselekmények tekintetében fontos, hogy a jövőben a lakosságot leginkább érintő bűncselekmény kategóriára, vagyis a betöréses lopások, megelőzésére kell a fő hangsúlyt fektetni.

A település területén elkövetett **betöréses lopások száma** az utóbbi éveket tekintve változóan alakult, jelentős hullámzást figyelhetünk meg (2009-ben 81 db, 2010-ben 53 db, 2011-ben 41 db, míg 2012-ben 78 db volt).

A betöréses lopások számának alakulását elemezve megállapítható, hogy a jogsértő cselekmények száma igen magas, amely a település bel- és külterületére egyaránt kiterjed.

A betöréses lopások megoszlását tekintve jól látható, hogy a legtöbb bűncselekményt a családi házak, lakások, alsó épületek, illetve építkezések vonatkozásában követték el.

A bűncselekmények elemzésekor kiderül, hogy az elkövetők részéről a korábbi következtetések nem változtak, mely szerint kis ráfordítással, minimális lebukási kockázattal nagy értékeket lehet jogtalanul eltulajdonítani.

A sértetti oldal szempontjából kiemelhető a sértettek hanyagsága, nemtörődömsége, mert az esetek nagy többségében az volt a jellemző, hogy ingatlanukat nem zárták be biztonságosan, portájukon szem előtt hagyták értékeiket, mutatván azokat a leendő elkövetőknek.

Sajnos **a rendőrség felderítési eredményessége településünkön, ha kis mértékben is, de az utóbbi években csökkent, -** *2010. évben 54,97 %, 2011. évben 42,11* %, 2012. évben 41,63 % volt.

Az erőszakos-garázda jellegű bűncselekmények alakulását vizsgálva megállapíthatjuk, hogy ezek a bűncselekmények számszerűségüket tekintve az összes bűncselekmény mintegy 10 %-át adják, 2012-ben *39 db. volt.*

A közterületen elkövetett bűncselekmények közül a **garázdaság** és a **rablás** az, amely jellegénél fogva hatást gyakorolhat a lakosság biztonságérzetére.
Az elmúlt évben mindkét bűncselekmény kategóriában kedvező tendencia következett be, a **garázdaságok száma** 28-ról, 22-re, a **rablások száma,** pedig 2-ről, 1-re **csökkent.**

A felderítési mutatók, viszonylag magas értéke – 41,63 % - 2012. évben annak is köszönhető, hogy a rendőrség, a készenléti rendőrséggel kiegészülve kiemelt figyelmet fordított a bűncselekmények bejelentését követő forrónyomos intézkedésekre, továbbá a veszélyeztetett objektumok fokozottabb, visszatérő ellenőrzésére.

A település területén 2012. évben, az előző évhez képest **36 %-al** (63-ról, 86-ra) **emelkedett a rendőrség által kábítószerrel kapcsolatban lefolytatott eljárások száma.**

Az elmúlt három év adatai alapján azonban - 2010-ben 54 db, 2011-ben 63 db, 2012-ben 86 db, - a 2010. évi adatokhoz viszonyítva, 2012-ben sajnos már **60 %-os növekedés mutatható ki.**
A célirányos rendőri felderítő tevékenység, az állampolgári jelzésekre történő azonnali reagálás, illetve a közterületi feladatokat ellátó rendőri és készenléti rendőrségi állomány szakszerűbb szolgálatellátása is eredményezte ezen statisztikai mutatók emelkedését.

A kábítószerrel kapcsolatosan elkövetett bűncselekmények során, a terjesztőknek könnyen és gyorsan magas jövedelemhez lehet jutni, illetve gyors életszínvonal emelkedést eredményez, a bűnöző csoportok tagjainál, ezért egyre több személy keresi a vagyonszerzés ezen módját.

Az elkövetői kört elemezve megállapítható, hogy a fiatalkorú, illetve a fiatal felnőtt korú (20-30 éves) elkövetői kör, folyamatos bővülése mutatható ki. Az igazi veszélyforrás azonban a településünkön regisztrált egyre több kábítószer élvező, illetve kábítószer-függő személy.

További gondot okoz, hogy egyre csökken az átlagéletkora a kábítószert fogyasztó személyeknek, így komoly veszélybe kerülhetnek a középiskolás és esetenként az általános

iskolás gyermekek is, ezért **továbbra is kiemelt figyelmet kell fordítanunk ezen bűncselekmény-kategória kezelésére.**

A rendőrség tudomására jutott bűncselekmények elemzéseként megállapítható, hogy a lakosság közbiztonságérzetét alapvetően befolyásoló bűncselekmények, közterületeken vagy ahhoz kapcsolódó területeken valósultak meg.

A bűncselekmények számának visszaszorításában, valamint a bűnüldöző munka hatékonyságában jelentős eredményeket lehetne elérni, ha a település területén, frekventált helyeken sikerülne minél előbb a térfigyelő rendszert kiépíteni.

A térfigyelő kamerák alkalmazásával, a bűncselekmények észlelése során jelentősen javulhatna a rendőrség reagáló képessége, továbbá a kamerák által közvetített kép a későbbi büntetőeljárás során tárgyi bizonyítékul is szolgálhatna.

Közlekedési-baleseti helyzet

A település földrajzi helyzete nagymértékben befolyásolja, a közlekedési-baleseti helyzet alakulását. Közigazgatási területén két országos közút, a 3226-os és a 3227-es halad keresztül, ezen bonyolódik a Miskolc – Szeged irányú személy és teherforgalom jelentős része, amely elsősorban a nyári időszakban jelent zsúfoltságot a közutakon.

A település területén, a rendőrség tudomására jutott balesetek száma 2012-ben 24 db. volt, melyből 7 járt személyi sérüléssel, 17 pedig személyi sérülés nélküli, úgynevezett anyagi káros baleset volt.

Ittas vezetésből adódóan nem történt halálos kimenetelű baleset, illetve az ittasan okozott balesetek száma is egyharmad-résszel csökkent. El kell mondani azonban, hogy a valóságban nincs semmi javulás az állampolgárok jogkövető magatartásában, továbbra is igen sokan közlekednek a település területén gépjárművel úgy, hogy előtte alkoholt fogyasztottak.

A balesetek közül a legjelentősebben a bejelentett **anyagi kárral járó balesetek** száma (2010-ben 7 db, 2011-ben 11 db, 2012-ben 14 db,) növekedett.
Ez vélhetően annak köszönhető, hogy a biztosítási ügyintézések kapcsán tapasztalt problémák és negatív tapasztalatok miatt, az állampolgárok azokat a baleseteket is bejelentik a rendőrhatóságnak, amelyek bejelentése a jogszabály szerint nem volna kötelező.

Ezzel szemben a **sérüléses balesetek** számában, a három éves tendencia minimális csökkenést mutat (2010-ben 8 db, 2011-ben 8 db, 2012-ben 7 db), halálos kimenetelű baleset a település területén szerencsére nem volt.

Összességében **a baleseti okok vonatkozásában kiemelkedő a gyorshajtás, az elsőbbségi jog meg nem adása, illetőleg a szabálytalan kanyarodás, figyelmetlen, gondatlan vezetés.**

A 2012-es évben **a gyermekkorúak balesetbeli részvételi száma** 4-ről, 2 főre csökkent, annak ellenére, hogy sok esetben tapasztalható, a mindennapi közlekedés során a felelőtlen, meggondolatlan magatartás a járművezetők részéről.

A **kerékpáros balesetek száma 2012. évben, a 2011. évihez viszonyítva nagymértékben csökkent annak ellenére, hogy egyáltalán nincs kiépített kerékpárút.**

Közút-vasút szintbeli kereszteződésében személyi sérüléssel járó baleset 2012. évben nem volt, amely nagymértékben köszönhető a vasúti átjárók korszerű biztosító berendezéseinek is.

Összességében megállapítható, hogy **a település baleseti helyzete 2012. évben, az elmúlt évekhez viszonyítva, a balesetek számát tekintve kismértékben romlott, míg a balesetek kimenetelének súlyossága tekintetében pozitív változások voltak a jellemzőek.**

A társadalmi bűnmegelőzés igénye

Az ismertté vált bűncselekmények többsége, a lakosság vagyon- és személyi biztonságát közvetlenül sérti, az életminőségét kedvezőtlenül is befolyásolja.

A nemzetközi és a hazai tapasztalatok is azt igazolják, hogy a bűnözés csökkentése, a jó közbiztonság megteremtése nem valósítható meg kizárólag a bűnüldözés és a büntető igazságszolgáltatás intézményrendszerében.

Szükség van egy, a társadalom önvédelmi képességeit fokozó, koordinált és támogatott szakmai és civil mozgalomra, melynek célja a bűnalkalmak számának, a bűn okok hatásának, a sértetté-áldozattá válás kockázatának csökkentése, a bűnözés okozta erkölcsi és anyagi károk mérséklése.

A társadalmi bűnmegelőzés alapjait, az önkormányzatok e területre vonatkozó feladatait a már említett jogszabályok határozzák meg.

Alapelvek, prioritások

A település, a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról szóló Országgyűlési határozat szellemében, bűnmegelőzési tevékenysége során messzemenően tiszteletben kívánja tartani az Emberi Jogok Európai Egyezményében biztosított emberi jogokat, a Magyar Köztársaság Alaptörvényében biztosított jogokat és a polgári demokratikus alkotmányos jogállam elveit.

A bűnmegelőzést szolgáló intézkedések során alapelvként kell figyelembe venni, hogy:

- *A bűnmegelőzés címén kényszerítő vagy megbélyegzést eredményező beavatkozást elkerüljük,*
- *Az arányosság elvének érvényesítése, mely minden esetben, a védelemben részesülő tekintetében, az alkotmányos jogok tiszteletben tartását kell, hogy szem előtt tartsa,*

- *A bűnmegelőzési tevékenység során törekedni kell a társadalmi kirekesztés és az előítéletek elkerülésére.*

Az életminőséget javító közbiztonság megteremtése, a bűnözés csökkentése, mint stratégiai cél elérése érdekében a *megelőzés fő irányai* az alábbiakban határozhatók meg:

- *Bűnalkalmak korlátozása,*
- *Bűn-okok hatásának csökkentése,*
- *Áldozattá, sértetté válás kockázatának mérséklése***.**

Közismert, hogy a bűnözés, valamint annak erkölcsi és anyagi következményei a társadalom különböző rétegeit eltérő módon érintik.

Ezért a bűnmegelőzési stratégiában a helyi bűnözés sajátosságaira, a lakosság aggodalmaira tekintettel, az országos tendenciákra és nemzetközi ajánlásokra figyelemmel, beavatkozási területeket, prioritásokat kell megjelölni.

A prioritások nem kizárólagos súllyal bíró egyes célterületek, a bűnügyi helyzet folyamatos értékelése eredményeképpen később változhatnak is.

A nemzeti stratégiára alapozva az alábbi prioritásokat határozhatjuk meg:

- *a gyermek és fiatalkori bűnözés preventív eszközökkel történő csökkentése,*
- *a település területén a lakosság közbiztonságérzetének növelése,*
- *a családon belüli erőszak megelőzése,*
- *az áldozattá válás megelőzése, az áldozatsegítés, az áldozat kompenzációja,*
- *a bűnismétlés megelőzése.*

A célcsoportok beavatkozási területein hozott bűnmegelőzési intézkedések egyidejűleg több, egymással párhuzamos célkitűzés megvalósulását is elősegíthetik.

Feladatrendszer

1. A gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzése, csökkentése

❖ A gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzésében, az alkohol- és drogprevencióban érintett valamennyi szervezet és intézmény közötti együttműködésre lehetőséget teremtő koordinációs fórum létesítése és működtetése. Gyermekvédelmi hálózat működtetésében a bűnmegelőzési tevékenység önálló prioritásként történő megfogalmazása, az ehhez szükséges intézményes keretek (pl. munkacsoport) kialakítása.

- Anyagi forrás megteremtése a bűnmegelőzést is szolgáló helyi szabadidős, kulturális és sportprogramokhoz.
- Civil bűnmegelőzési programok, pályázatok támogatása, koordinálása.

2. A közösségi életterek biztonságának fokozása

- Olyan lakókörnyezet kialakítására kell törekedni, amely nappal és éjszaka, illetve minden időjárási körülmények között egyaránt biztonságot nyújtó, áttekinthető, a biztonságos közlekedés elvárásának megfelelő környezetet biztosít.
- Az utcákon és a parkokban a növényzet telepítése, - az esztétikai szempontok mellett, - a biztonsági szempontoknak is meg kell, hogy feleljenek.
- Közlekedésbiztonság fejlesztése.

3. A családon belüli erőszak megelőzése

- Szakemberek és intézmények bevonásával, módszerek kidolgozása a családon belüli erőszak felderítésére.
- Jelző és segélykérő rendszer kialakítása, az ágazati, a szakmaközi, a civil és az egyházi koordináció megszervezése.

4. Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés.

- Esélyteremtő megoldások kidolgozása az idősek, a gyermekek, a nők és egyéb okból veszélyeztetett helyzetben lévők fizikai védettségére és biztonságára.
- A már meglévő szolgálatok, működő közösségek tevékenységének koordinációja, módszertani ismereteinek fejlesztése, intézményes feltételrendszer kidolgozása.
- A lakosság, a közvetlen társadalmi környezet motivációjának megteremtése.

5. A bűnismétlés megelőzése.

- Koordinatív tevékenység, a bűnelkövetők normális életvitelbe történő visszavezetésének megvalósításában.
- Konkrét társadalompolitikai intézkedések kidolgozása, segítőrendszer működtetése, koordinációja.

- Együttműködés a pártfogó felügyelettel és a büntetés-végrehajtási intézetekkel, a munkaügyi központtal.

Partneri kapcsolatok

Az eredményes bűnmegelőzés elképzelhetetlen széles körű partneri kapcsolatok nélkül.

A település bűnmegelőzési tevékenysége során célirányos és eredményes partneri kapcsolatok fejlesztésére kell, hogy törekedjen:

- a rendőrséggel, az ügyészséggel, a bírósággal, a büntetés-végrehajtással, a pártfogói felügyelői szolgálattal,
- a tűzoltósággal, a katasztrófavédelemmel, a környezetvédelemmel, a polgárőrség helyi szervezetével,
- az egészségügyi, szociális, oktatási és kulturális intézményekkel, munkaügyi szervezetekkel,
- tevékenységükben a bűnmegelőzést elősegítő civil szervezetekkel, alapítványokkal, egyesületekkel, egyházakkal,
- a gazdasági élet szereplőivel, szervezeteivel,
- a média képviselőivel.

A bűnmegelőzésben történő együttműködés koordinálásában a főszerepet, a település területén Jászberényi Rendőrkapitányság látja el.

A már meglévő és működő kapcsolatrendszerből különösen fontos szerepet vállal a polgárőr egyesület is.
E szervezet törvényesen működő, a lakosság által életre hívott, önszerveződésű, bűnmegelőzési, a közrend, a közbiztonság védelmét szolgáló pártsemleges társadalmi szervezet. Feladatukat az önkormányzat és egyéb állami, illetve társadalmi szervezetek segítségével, a rendőri szervekkel szorosan együttműködve, a területi sajátosságok és követelmények alapján kidolgozott módszerek alapján látják el.

A polgárőrmozgalom alapvető célja a közrend védelme, a bűncselekmények számának csökkentése, a lakosság biztonságérzetének javítása, bűnmegelőzés a lehető legnagyobb mértékű jelenléttel a település egész területén.

A helyi társadalom és a bűnmegelőzés

Álláspontunk, hogy a rendvédelmi intézkedések mellett szerepet kell, hogy kapjon a társadalmi összefogás, az önkormányzat, a lakosság, ezen belül a civil szervezetek, az intézmények, valamint a polgárőrség tevékenysége is.

Bűnmegelőzési kommunikáció

A partneri kapcsolatokra alapozott bűnmegelőzési stratégia nem képzelhető el jól szervezett, hatékonyan működő kommunikációs lánc nélkül.

Ki kell alakítani az önkormányzat és az együttműködő szervezetek között, a kölcsönös információ átadás leghatékonyabb csatornáit.

A lakosság felé reális tájékoztatást, felvilágosítást kell adni, ezzel is biztosítva azokat a lehetőségeket, melyek segítik az önvédelmi mechanizmusok kialakulását, támogatják a közösségi együttműködés formáit.

A bűnmegelőzési kommunikáció egyik feladata lehet a valós bűnügyi helyzet és az arról kialakított média-kép ellentmondásainak a feloldása, a helyi sajtón keresztül a lakókörnyezet bűnügyi eseményeiről történő, szenzációs elemeket kerülő, hiteles és a megelőzés érdekeit szolgáló, cselekvésre is serkentő tájékoztatás megteremtése.

Jászladány, 2013. november 15.

Drávucz Katalin
polgármester